

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1212/2019
04.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божицара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ АД из ..., ради исплате зараде и уплате доприноса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1574/18 од 23.11.2018. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1574/18 од 14.01.2019. године, у седници одржаној 04.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1574/18 од 23.11.2018. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1574/18 од 14.01.2019. године, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Шапцу П1 13/18 од 20.04.2018. године у ставу првом, другом и четвртном изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 72.550,00 динара у року од осам дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П1 13/18 од 20.04.2018. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име разлике зараде за период од априла 2011. године до децембра 2012. године, у месечним износима и са законском каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом другим изреке обавезан је тужени да за тужиоца уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и преда М-4 образац Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала ... на износе разлике зараде ближе одређене у ставу првом изреке. Ставом трећим изреке одбијен је захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да исплати законску затезну камату на појединачне износе који су досуђени у ставу првом изреке на начин ближе одређен овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 219.830,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док је одбијен као неоснован захтев тужиоца преко досуђеног износа па до тражених 270.550,00 динара, односно за 50.720,00 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1574/18 од 23.11.2018. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1574/18 од 14.01.2019. године, ставом првим изреке жалба туженог је усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу, па је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године до децембра 2012. године исплати месечне износе са законском затезном каматом на начин ближе одређен овим ставом изреке, као и да се обавезе тужени да за тужиоца уплати припадајуће доприносе надлежним фондовима и преда М-4 образац РФ ПИО и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 219.830,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 9.770,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, на основу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, ... 87/18), а која се примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, ... 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог по основу уговора о раду од 01.06.2006. године до 15.10.2013. године, када му је престао радни однос по основу решења о отказу уговора о раду од 11.10.2013. године. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за “ББ” АД. Одредбом члана 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања “ББ” АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Преузимање “ББ” АД извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима у “ББ” АД, осим менаџерима I и II групе, исплатио једнократни додатак на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде, утврђене чланом 42. колективног уговора за “ББ” АД за април месец на основу одлуке од 30.04.2009. године. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужилац потражује.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев налазећи да Социјални програм има значај општег акта који се непосредно примењује, будући да се њиме уређују права, обавезе и одговорности запослених, те како су прописану садржину акта прихватили послодавац и запослени, то су норме тог акта код послодавца постале саставни део општих аката послодавца.

Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са образложењем да Социјални програм нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује, пошто се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 41. став 1. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ 38/2001) прописано је које елементе садржи уговор о продаји капитала, односно имовине субјекта приватизације (уговорне стране, предмет продаје, уговорену цену, рок плаћања, коришћење земљишта и друге одредбе о којима се споразумеју уговорне стране). Ова одредба је допуњена Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр. 45/05) тако што је прописано да уговор о продаји капитала, односно имовине, поред осталих, садржи и одредбу о „начину решавања питања запослених“.

У поступку приватизације и закључења уговора о куповини и продаји акција „ББ“ АД, 17.06.2008. године закључен је Социјални програм за „ББ“ АД ..., на основу члана 41. став 1. Закона о приватизацији – да уговор о купопродаји субјекта приватизације садржи одредбу о „начину решавања питања запослених“. Потписници овог акта су: у име Владе Републике Србије – Министарство рударства и енергетике Републике Србије, у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „ББ“ АД ... – председник Управног одбора и Генерални директор, репрезентативни синдикати код послодавца: Јединствена синдикална организација „ББ“ АД и Јединствена синдикална организација „ББ1“ ..., репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и гране: Самостални синдикат ВВ и Синдикат ГГ.

Имајући у да су потписници Социјалног програма за „ББ“ а.д. ... од 17.06.2008. године (Влада РС, „ББ“ а.д. и репрезентативни синдикати код послодавца и на нивоу РС и гране) одредили да је његов циљ заштита радног односа, као и социјалног и економског положаја запослених (члан 5.), да ће се примењивати као самостални општи акт чија је важност до 31.12.2012. године (члан 6.) и да су права запослених утврђена овим Социјалним програмом, не само колективна, већ истовремено и њихова индивидуална права (члан 22.), Врховни касациони суд налази да је погрешна оцена другостепеног суда да Социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује. С тим у вези погрешна је оцена другостепеног суда да се Социјалним програмом не уређују права, обавезе и одговорности запослених. Овакав закључак је неприхватљив, ако се има у виду да све одредбе (од члана 9. до члана 16.) одељка III Социјалног програма који има наслов: Заштита економског и социјалног положаја запослених, предвиђају одређене обавезе послодавца према запосленима (обезбеђење реалне вредности зарада и њихово повећање,

исплата добити, издвајање средстава за решавање стамбених потреба, формирање посебног фонда за помоћ запосленима, исплата средстава на име поклона за Нову годину и друго), па је потпуно јасно да те обавезе послодавца представљају права запослених.

У ситуацији када су права, обавезе и одговорности запослених и послодавца прописане актом који је закључен између њих или у њихово име и за њихов рачун њихови представници и из ког произлази да су прописану садржину акта прихватили послодавац и запослени, следи да су норме тог акта код послодавца постале саставни део општинских аката послодавца. То даље значи да је послодавац имао обавезу да норму прописану у члану 9. Социјалног програма примењује непосредно. Сагласно наведеном, без обзира на назив акта, овако закључени Социјални програм има карактер општег акта – Колективног уговора који је тужени првобитно признао испуњавајући га (а такво одређење дали су и његови потписници у члану 6. став 2.) и примењује се непосредно. Имајући у виду да је послодавац у овако потписаном акту предвидео повећање зарада запослених једнократно и трајно и да своју обавезу није испунио (осим за један месец), тужилац основано потражује исплату разлике у заради за период од априла 2011. године до децембра 2012. године (у време важења социјалног програма), па ово потраживање представља разлику између исплаћене зараде по анексима уговора о раду и зараде која би тужиоцу припала по закљученом Социјалном програму, како је то правилно закључио првостепени суд.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име разлике зараде за спорни период износе са припадајућом каматом, као и да за тужиоца уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на износе разлике зараде, све ближе наведено у изреци првостпене пресуде, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП преиначио другостепену одлуку, одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 72.550,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 12.000,00 динара на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и трошкове судских такси на ревизију од 24.220,00 динара и одлуку по ревизији од по 36.330,00 динара, према Тарифном броју 1. и 2. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 95/18).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић